

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
w Gdańsku**

**DOM POMOCY SPOŁECZNEJ
W PELPLINIE**

Wpł. dnia 30. 07. 2015

Opis przyjmującego.....

Gdańsk, dnia 27 lipca 2015 r.

BPG.575.2.2015

**Szanowny Pan
Rufin Wysocki
Dyrektor Domu Pomocy Społecznej
ul. Szpitalna 2
83-130 Pelplin**

Szanowny Panie Dyrektorze !

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w załączeniu przekazuję Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji przeprowadzonej w Domu Pomocy Społecznej w Pelplinie z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do zawartych w nim zaleceń.

Raport został przesłany również Staroście Tczewskiemu, Przewodniczącej III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Tczewie oraz Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

Ponadto, przekazano go Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka oraz „Porozumieniu na rzecz wprowadzenia OPCAT”, z którym Rzecznik Praw Obywatelskich współpracuje w związku z działalnością Krajowego Mechanizmu Prewencji.

Z wyrazami szacunku,

zał. 1

Beata Tarnowska-Domalewska

WT
Główny specjalista

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676

Biuro Pełnomocnika Terenowego
Rzecznika Praw Obywatelskich
80-748 Gdańsk
ul. Chmielna 54/57
Tel. (+48 58) 76 47 302
Fax (+48 58) 76 47 303

Gdańsk, dnia 27 lipca 2015 r.

BPG.575.2.2015.ZG

Raport

przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji

z wizytacji w Domu Pomocy Społecznej

w Pelplinie

1. Wstęp

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku z dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192, dalej: OPCAT) oraz działając z na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniach 14-15 kwietnia 2015 r., do Domu Pomocy Społecznej w Pelplinie (dalej: DPS, dom lub placówka) udali się przedstawiciele Zespołu Krajowy Mechanizm Prewencji (dalej: KMP lub mechanizm): Justyna Lewandowska – Dyrektor Zespołu KMP (prawnik), Marcin Kusy (prawnik), Dorota Krzysztoń (kryminolog), Rafał Kulas (prawnik). W wizytacji wzięła również udział przedstawicielka Biura Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Gdańsku Zenobia Głac-Ściebura (pedagog resocjalizacyjny oraz oligofrenopedagog).

Osoby wizytujące sprawdziły na miejscu stan przestrzegania praw mieszkańców DPS, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji wykonano następujące czynności:

- przeprowadzono rozmowy z panem Rufinem Wysockim – dyrektorem DPS oraz personelem placówki;
- dokonano oglądu placówki, w tym: wybranych losowo pokoi mieszkańców, sanitariatów, świetlicy, jadalni, gabinetu fizjoterapii oraz infrastruktury zewnętrznej;
- w czasie wizytacji pokoi i innych pomieszczeń przeprowadzono rozmowy z mieszkańcami DPS;

- przeprowadzono indywidualne rozmowy z losowo wybranymi mieszkańcami domu;
- poddano analizie wybraną dokumentację dostępną na miejscu m.in.: książki raportów pielęgniarских, losowo wybrane akta osobowe mieszkańców.

W trakcie wizytacji sporządzono dokumentację fotograficzną oraz sprawdzono dostosowanie placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Pracownicy mechanizmu poinformowali dyrektora domu i wskazanych przez niego członków personelu placówki, o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano pozostałą dokumentację związaną z funkcjonowaniem DPS.

2. Charakterystyka placówki

Wizytowany dom jest placówką samorządową, powołaną przez Radę Powiatu w Tczewie, przeznaczoną dla osób niepełnosprawnych fizycznie oraz przewlekle somatycznie chorych obojga płci. Placówka podlega Staroście Tczewskiemu. W domu jest 150 miejsc, w dniu wizytacji przebywało 155 mieszkańców, 82 mężczyzn i 73 kobiety. **W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby miejsc KMP zwraca się z prośbą o wyjaśnienie na jakiej podstawie w domu przebywało więcej mieszkańców, niż przewiduje to decyzja wojewody. I czy zjawisko to mogło prowadzić do pogorszenia sytuacji mieszkańców?**

Podstawę funkcjonowania domu stanowi decyzja Wojewody Pomorskiego z dnia 12 marca 2009 r. (PS.IV.DPS 9013-08/09).

3. Legalność pobytu

W dniu wizytacji w placówce przebywało 14 osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, 3 osoby ubezwłasnowolnione częściowo oraz 12 umieszczonych na podstawie postanowienia sądu (w tym 5 osób ubezwłasnowolnionych).

Analiza losowo wybranych akt socjalno – prawnych mieszkańców co do zasady nie wykazała nieprawidłowości w zakresie legalności umieszczenia w placówce, jednakże, jak wskazano we wcześniejszym punkcie raportu, dopuszczalny limit miejsc został przekroczony.

4. Personel wizytowanej placówki

W DPS zatrudnionych jest 91 osób w oparciu o umowę o pracę (88 etatów w pełnym wymiarze oraz 3 etaty w wymiarze $\frac{1}{2}$), w tym między innymi: 30 opiekunek (30 etatów), 24 pracowników administracyjno-gospodarczych (23 pełne etaty i jedno etat w wymiarze $\frac{1}{2}$), 21 pokojowych (21 etatów), 8 pielęgniarek (8 etatów), technik fizjoterapii (etat), 2 instruktorów ds. kultury (2 etaty), 3 pracowników socjalnych (3 etaty), dietetyk ($\frac{1}{2}$ etatu), kapelan ($\frac{1}{2}$ etatu). W dniu wizytacji wskaźnik zatrudnienia pracowników w stosunku do liczby mieszkańców domu wynosił 0,57. Jednakże w związku z przyjmowaniem osób z tzw. interwencji (mieszkańcy przyjmowani np. na okres zimy czy jakichś trudnych sytuacji życiowych), placówka, aby utrzymać w/w wskaźnik na poziomie przyjmuje do pracy stażystów.

Na stanowisku opiekuna nie jest zatrudniony żaden mężczyzna, ale mieszkańcy, z którymi przeprowadzono rozmowy nie zgłaszali jednak żadnych uwag w tym zakresie.

W dniu wizytacji pracownicy domu w ramach szkoleń finansowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Gdańsku byli zgłoszeni na dwa szkolenia: „Trening asertywności i skutecznej komunikacji interpersonalnej” oraz „Techniki radzenia sobie ze stresem. Wypalenie zawodowe.” Dodatkowo na czerwiec 2015 r. zaplanowane było szkolenie na terenie DPS z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Natomiast na grudzień, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. zaplanowane jest szkolenie o tematyce „Prawa mieszkańca, komunikacja interpersonalna, metody pracy z mieszkańcami, metody radzenia sobie ze stresem.”.

Analiza dokumentacji placówki wykazała, że wszyscy pracownicy na co dzień pracujący z mieszkańcami domu uczestniczyli w 2014 r. w szkoleniu dot. stosowania środków przymusu bezpośredniego

Dostępna dla pracowników oferta szkoleń jest dostosowana do problemów pojawiających się w codziennej pracy. Ważne jest, że oferta obejmuje również szkolenia dotyczące samych pracowników (na przykład radzenia sobie z wypaleniem zawodowym), a nie tylko pracę z mieszkańcem.

W roku 2014 nie były prowadzone przeciwko placówce czy pracownikom domu postępowania dyscyplinarne, karne ani cywilne, związane z traktowaniem mieszkańców.

5. Traktowanie

W ocenie przedstawicieli mechanizmu atmosfera panująca w domu w trakcie wizytacji była bardzo dobra, pełna wzajemnego poszanowania. Mieszkańcy podczas rozmów z wizytującymi bardzo chwalili personel placówki, podkreślając, że jest życzliwy, pomocny, grzeczny, zainteresowany mieszkańcami i ich potrzebami, odnoszący się do nich z szacunkiem. W szczególności chwalili dostęp do dyrektora placówki, który niemal codziennie prowadzi obchód, przez co osoby z trudnościami w poruszaniu się mogą osobiście zgłaszać swoje uwagi.

Mieszkańcy domu nie zgłosili żadnych uwag dotyczących traktowania ich przez personel.

Z informacji przekazanych wizytującym wynika, że w 2014 r., nie doszło do żadnych wydarzeń nadzwyczajnych.

Z informacji tych wynika również, że w DPS nie są stosowane środki przymusu bezpośredniego. Wizytujący nie odebrali od mieszkańców domu żadnych sygnałów świadczących o tym by środki takie były wobec nich stosowane, co potwierdza analiza dokumentacji placówki. Raporty te zawierają szczegółowe opisy zachowań mieszkańców, w tym również agresywnych, oraz reakcji personelu na takie zachowania, które ocenione zostały przez pracowników Biura, jako prawidłowe. Analiza tych raportów wskazuje również na to, że personel placówki jest zainteresowany mieszkańcami, zwraca uwagę na ich potrzeby i wykazuje dużą empatię w postępowaniu z nimi, co bez wątpienia ma wpływ na atmosferę panującą w DPS i zaufanie jakim mieszkańcy darzą pracowników placówki.

Personel domu aktywnie pomaga również mieszkańcom w załatwianiu spraw osobistych na przykład przy wyrabianiu potrzebnych dokumentów czy dokonywaniu zakupów na terenie miasta.

Dom prowadzi rejestr skarg i wniosków, jednakże od 2012 r., nie dokonano w nim żadnego wpisu. Z informacji przekazanych wizytującym wynika, że wszelkie uwagi dotyczące funkcjonowania DPS mieszkańcy zgłaszają personelowi na bieżąco, w formie ustnej.

Osoby całkowicie leżące mogą być poddawane czynnościom higienicznym (na przykład zmianie pieluchy) w łóżkach. Z informacji przekazanych wizytującym wynika, że parawan jest stosowany każdorazowo przy dokonywaniu takich czynności. KMP pozytywnie ocenia respektowanie prawa do intymności drugiej osoby przez personel placówki.

6. Prawo do ochrony zdrowia

Mieszkańcy domu korzystają ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Pensjonariusze placówki mogą korzystać z konsultacji z lekarzem rodzinnym (internistą) raz w tygodniu, kiedy ten przyjeżdża do domu, całodobowo z opieki pielęgniarstwa oraz z konsultacji z fizjoterapeutą, który jest zatrudniony w DPS.

W sytuacji kiedy należy zasięgnąć porady lekarza specjalisty pracownicy domu dowożą mieszkańców do lekarzy.

Placówka nie zatrudnia psychologa i psychiatry. Konsultacje psychologiczne czy psychiatryczne są sporadyczne, gdyż zdaniem dyrektora placówki nie ma takiej konieczności, aby na stałe zatrudniać osoby o tych specjalnościach. W razie potrzeby mieszkańcy korzystają bowiem z ich usług w ramach NFZ. Jednocześnie nie odebrano żadnych sygnałów od pozostałych pracowników domu czy jego mieszkańców, związanych z dostępnością świadczeń psychologicznych czy psychiatrycznych.

Mieszkańcy korzystają z bezpłatnych wizyt dentystycznych, włącznie z protezowaniem.

Leki nierefundowane co do zasady powinien mieszkaniec DPS-u wykupić z własnych środków, jednak kiedy personel wie, że dana osoba nie może pozwolić sobie na taki wydatek dyrektor placówki każdorazowo wyraża zgodę na pokrycie kosztów zakupu medykamentu przez DPS. **KMP uznaje to za dobrą praktykę.**

W razie potrzeby do nagłych przypadków wzywane jest pogotowie ratunkowe.

W ocenie osób wizytujących gabinet rehabilitacyjny jest bardzo dobrze zaopatrzony. Oddzielna sala do ćwiczeń daje możliwość uczestnictwa w zajęciach większej grupy mieszkańców domu.

Placówka wyposażona jest w specjalistyczne łóżka i materace zapobiegające powstawaniu odleżynom.

7. Prawo do informacji i dysponowania własnością

Ściany korytarzy domu wykorzystane są do wieszania na nich tablic informacyjnych czy zdjęć upamiętniających ważne wydarzenia w życiu DPS.

Na tablicach informacyjnych wywieszony jest Regulamin Mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Pelplinie przy ul. Szpitalnej 2, informacja o godzinach wydawania posiłków, aktualny jadłospis, misja DPS oraz informacja o instytucjach, do których można

złożyć skargę, m.in. Rzecznika Praw Obywatelskich, jak i Helsińska Fundacja Praw Człowieka.

Wszystkie informacje są czytelne i aktualne, przedstawione w atrakcyjnej i przystępnej formie.

Funkcję pracownika pierwszego kontaktu (dalej: ppk) w domu pełnią osoby, które bezpośrednio pracują z mieszkańcami. Jednak rozmówcy nie potrafili wskazać, kto jest ppk i jaką taką osobą pełni funkcję. Jak wskazali rozmówcy wszelkie sprawy zgłaszają na bieżąco do pracowników domu będących akurat na dyżurze. Reprezentanci mechanizmu zalecają zatem systematyczne przypomnienie mieszkańcom zarówno o roli takiego pracownika, jak i o tym, komu powierzono to zadanie.

Mieszkańcy, z którymi przeprowadzono rozmowy byli zorientowani w swoich prawach i obowiązkach, wiedzieli gdzie szukać potrzebnych im informacji, znali dostępną ofertę domu. Mieszkaniec niewidomy, nie posługujący się alfabetem Braille'a, poinformował wizytujących, że Regulamin Mieszkańca Domu Pomocy Społecznej w Pelplinie został mu odczytany. Pozostali rozmówcy wskazywali, że zapoznawali się z regulaminem przy przyjęciu do domu.

Powyższe wskazuje, że przyjęty w placówce sposób przekazywania informacji jest skuteczny i pozwala mieszkańcom nie tylko na samodzielne zaplanowanie swojego dnia lecz także na faktyczne przyswojenie informacji o zasadach panujących w domu.

Większość mieszkańców ma w pokojach szafy lub szafki zamykane na klucz, w których mogą przechowywać swoje rzeczy. W jednym z pokoi przedstawiciele KMP zauważyli, że mieszkanki nie posiadają szafek przyłóżkowych, przez co rzeczy osobiste trzymały na parapecie okna. **KMP zaleca, aby każdy mieszkaniec DPS-u miał osobistą szafkę przyłóżkową, najlepiej z możliwością zamknięcia jej na klucz, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej z dnia 27 sierpnia 2012 r.**

Mieszkańcy mają możliwość przechowywania przy sobie dowodów osobistych, jednakże część osób oddaje dokumenty do depozytu. W analizowanych aktach socjalno-prawnych, przedstawiciele KMP stwierdzili brak oświadczeń podpisanych przez mieszkańca lub opiekuna prawnego o wyrażeniu zgody na przechowywanie dowodu w depozycie. Art. 79 pkt 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2010 r. Nr 167, poz. 1131 ze zm.) typizuje zatrzymanie dowodu osobistego bez podstawy prawnej jako wykroczenie. Zgodnie jednak z wykładnią dokonaną przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 9 grudnia 2010 roku o sygnaturze II AKa 397/10 znamiona wykroczenia

z art. 79 pkt 2 ustawy o dowodach osobistych polegającego na zatrzymaniu cudzego dowodu osobistego nie są wypełnione, jeżeli wejście w posiadanie dowodu nastąpiło za akceptacją i przyzwoleniem osoby uprawnionej. Biorąc pod uwagę **powyższe przedstawiciele KMP zalecają każdorazowe odbieranie zgody mieszkańca lub jego opiekuna prawnego mieszkańca ubezwłasnowolnionego na przechowywanie dowodu osobistego oraz kontrolę akt socjalno-prawnych w celu uzupełniania akt o oświadczenia ze zgodą na przechowywanie dowodów osobistych w depozycie.**

W domu funkcjonuje czytelna i jasna instrukcja regulująca postępowanie z depozytami wartościowymi, określa ona zarówno postępowanie z depozytem gotówkowym (środki są wpłacane na oprocentowany rachunek bankowy) jak i przedmiotami wartościowymi. Dysponentem depozytu jest mieszkaniec lub jego opiekun prawny. Opiekun prawny mieszkańca ma również możliwość upoważnienia określonego pracownika DPS do dysponowania środkami finansowymi mieszkańca w zakresie dokonywania dla niego zakupów i wypłat określonych kwot. Taki sposób postępowania sprawia, że to co dzieje się z pieniędzmi pensjonariuszy jest czytelne i łatwe do sprawdzenia.

Przy przyjęciu do domu mieszkaniec podpisuje szereg oświadczeń, między innymi: że został zapoznany z regulaminem, że został poinformowany, iż może przekazać przedmioty wartościowe do depozytu, że wyraża zgodę na przetwarzanie przez dom jego danych osobowych, komu DPS może udzielać informacji o jego stanie zdrowia oraz istotnych sprawach związanych z pobytem w placówce, a także zgodę na utrwalenie wizerunku mieszkańca i jego wykorzystanie przez dom.

8. Prawo do kontaktów ze światem zewnętrznym

Mieszkańcy mogą bez ograniczeń poruszać się po terenie placówki. Pracownicy domu nie ograniczają również prawa do wychodzenia poza teren. Mieszkańcy, którzy planują dłuższą nieobecność powinni jednak poinformować pracownika o tym, że wychodzą, a także o planowanym miejscu pobytu i terminie powrotu. Z informacji przekazanych wizytującym wynika, że są osoby, które ze względu na stan zdrowia nie powinny same opuszczać terenu domu. Pracownicy proponują takim osobom pomoc, np. poprzez zrobienie dla nich sprawunków czy towarzystwo podczas spacerów. Personel placówki poinformował przedstawicieli KMP, że nie zakazują opuszczania terenu DPS-u. Mieszkańcy nie zgłaszali uwag w tym zakresie.

Z informacji przekazanych wizytującym wynika, że osoby ubezwłasnowolnione mają również pełną swobodę w poruszaniu się na terenie placówki, jak i poza nią.

Mieszkańcy mają prawo do przyjmowania odwiedzin krewnych i znajomych. Z informacji przekazanych wizytującym wynika, że dom nie nakłada żadnych ograniczeń w zakresie kręgu osób odwiedzających. Mieszkańcy mogą przyjmować gości w pokojach (za zgodą współlokatora), jak również w innych pomieszczeniach domu. W przypadku spodziewanej dłuższej wizyty gości placówka oferuje możliwość skorzystania z pokoju gościnnego, który usytuowany jest w części administracyjnej DPS.

Niektórzy pensjonariusze posiadają prywatne telefony komórkowe, a w domu znajdują się również telefony stacjonarne. Dodatkowo pracownicy placówki zapewniają, że osobom leżącym udostępniane są telefony bezprzewodowe.

Placówka podejmuje również działania mające na celu podtrzymanie więzi mieszkańców z ich rodzinami i osobami bliskimi, a także ze społecznością lokalną. W tym celu organizowane są między innymi imprezy z udziałem zaproszonych gości z zewnątrz. Mieszkańcy Pelplina mają możliwość uczestnictwa w nabożeństwach w kaplicy DPS, co stanowi ważny element integrujący pensjonariuszy z lokalną społecznością.

9. Oddziaływania kulturalno-oświatowe i terapeutyczne

W placówce funkcjonuje świetlica terapeutyczna, w której odbywają się zajęcia grupowe. Terapia prowadzona jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 15.00 w piwnicy budynku głównego. Dodatkowo każdy mieszkaniec ma ustalony indywidualny program wparcia.

Dom ma bogatą ofertę zajęć terapeutycznych i kulturalno – oświatowych. Tematyka zajęć dostosowana jest do pór roku i aktualnych wydarzeń. Mieszkańcy mogą uczestniczyć między innymi w zajęciach z muzykoterapii, biblioterapii czy arteterapii. Mieszkańcy wykonują dekoracje na imprezy okolicznościowe organizowane w domu, przygotowują się do udziału w występach, czy wystawach prac plastycznych, uczestniczą w wycieczkach (np. grzybobraniu), pomagają w pielęgnacji ogrodu DPS-u, jeśli pozwala im na to stan zdrowia. Gdy warunki atmosferyczne są odpowiednie to zajęcia odbywają się na terenie zielonym należącym do DPS-u, tam też organizowane są imprezy z udziałem zaproszonych gości.

Mieszkańcy biorą też udział w zajęciach wspomagających procesy poznawcze (gry, zagadki, rozwiązywanie krzyżówek, bingo, konkursy, pogadanki tematyczne). Często

uczestniczą w rozgrywkach karcianych w ramach Ligi Karcianej, kiedy to reprezentacja placówki jeździ do poszczególnych DPS-ów i bierze udział w turniejach np. gry w 1000.

W pokojach mieszkalnych jak i świetlicach mieszkańcy domu mogą korzystać z sieci Wi-Fi. W sali terapii zajęciowej są przygotowane cztery stanowiska komputerowe z dostępem do sieci internetowej.

Nie wszyscy mieszkańcy z którymi przeprowadzono rozmowy byli zadowoleni z możliwości jakie oferuje dom w tym zakresie, uznając je za mało atrakcyjne.

Przedstawiciele KMP nie zauważyli stanowiska komputerowego dostosowanego do potrzeb osoby niedowidzącej, czy też możliwości wypożyczenia audiobooków, tym bardziej, że wśród pensjonariuszy znajduje się osoba niewidoma. **KMP zaleca, aby w miarę posiadanych środków doposażyć bibliotekę domu o audiobooki i przystosować jedno ze stanowisk komputerowych do potrzeb osoby niedowidzącej.**

10. Warunki bytowe

Dom Pomocy Społecznej w Pelplinie został zaadaptowany na potrzeby domu, z wcześniej funkcjonującego sanatorium. Obecnie w skład placówki wchodzi trzy budynki:

1. budynek główny, w którym wydzielona jest część administracyjna oraz część mieszkalna. W części mieszkalnej oprócz pokoi (pokój 4-osobowy, 13 pokoi 3-osobowych, 36 pokoi 2-osobowych oraz 5 pokoi jednoosobowych), łazienek i toalet, mieszczą się 2 dyżurki pielęgniarek (po jednej na każde piętro), dźwig osobowy, jadalnia, kuchnia pomocnicza, świetlice, gabinet fizjoterapii, kaplica a w przyziemiu znajduje się kuchnia główna oraz sala terapii zajęciowej;
2. pawilon I mieści 16 pokoi 2-osobowych z łazienką i toaletą, jadalnię i kuchnię pomocniczą, świetlicę oraz dźwig osobowy;
3. pawilon II posiada pokój jednoosobowy, 3 pokoje dwuosobowe oraz pokój 3-osobowy.

Teren wokół budynku jest zagospodarowany i zadbane, alejki wyłożone są kostką brukową, jest wydzielone miejsce, w którym mogą odbywać się grille czy ogniska, a także imprezy okolicznościowe. Na terenie rekreacyjnym znajduje się również ogrodzony staw, w którym mieszkańcy domu mogą łowić ryby.

Placówka ma zainstalowany system przeciwpożarowy bezpośrednio połączony z lokalną komendą straży pożarnej. W przypadku zaproszenia ognia o zdarzeniu od razu informowana jest straż pożarna.

Pokoje mieszkańców wyposażone są w podstawowe meble i sprzęty, w tym telewizory, a także dekoracje (firanki, obrazy, rośliny), co sprawia, że jest w nich przytulnie i panuje atmosfera zbliżona do domowej. Mieszkańcy mogą posiadać w pokojach własne meble i sprzęty, jeśli specjalnie nie utrudnia to poruszania się po pomieszczeniu.

DPS od wielu lat współpracuje z niemieckimi organizacjami pozarządowymi, które w swoim kraju pełnią podobną funkcję jak placówka w Pelplinie. Dzięki dobrym relacjom DPS otrzymuje w darach pieluchę majtki, jak i np. specjalistyczne łóżka, które wyglądem są bardziej zbliżone do łóżek domowych niż szpitalnych.

Wszystkie pokoje oraz łazienki wyposażone są w instalację przyzywową. W dniu wizytacji przedstawiciele KMP stwierdzili, że w pokoju pani instalacja nie działała. Dodatkowo stwierdzono, iż w wielu miejscach były urwane sznurki przy instalacji, co w przypadku upadku może być zagrożeniem dla zdrowia i życia mieszkańca domu, który nie będzie w stanie powiadomić personelu o zdarzeniu. **Przedstawiciele KMP zalecają naprawę systemu przyzywowego.**

Miejsce do palenia papierosów wyznaczone jest przed budynkiem.

DPS posiada własną pralnię, w której oprócz bielizny pościelowej i ręczników jest również prana odzież mieszkańców domu. Dodatkowo mieszkańcy mogą korzystać z podręcznych pralek i wieszać swoje pranie w wyodrębnionym do tego celu pomieszczeniu tj. suszarni.

W DPS znajduje się sprzęt umożliwiający dokonywanie czynności higienicznych mieszkańców leżących i mających trudności z poruszaniem – posiada podnośniki, wanny, podesty i krzesła kąpielowe.

Posiłki (śniadania, obiady i kolacje) wydawane są w dwóch jadalniach (w budynku główny i pawilonie I), gdzie każdy mieszkaniec ma wyznaczone stałe miejsce przy stole. Osoby, które nie chcą lub nie mogą zejść na posiłek, otrzymują swoje porcje do pokoju. Placówka zatrudnia dietetyka na pół etatu, który jest odpowiedzialny za ustalanie jadłospisu, współpracuje w tym zakresie z lekarzem. Z informacji przekazanych wizytującym wynika, że posiłki dla mieszkańców, którzy wymagają podawania jedzenia w formie rozdrobnionej, miksowane są w całości, tj. każdy produkt oddzielnie, i są one przygotowywane według diety gotowanej, lekkostrawnej, nie zawierającej surowych warzyw czy owoców. W domu przebywa jedna osoba, która jest żywiona pozajelitowo.

Dom dysponuje własną kuchnią, na piętrach znajdują się też kuchenki pomocnicze. Pomiedzy porami posiłków mieszkańcy mogą samodzielnie zejść do jadalni, gdzie znajduje się herbata i produkty niezbędne do przygotowania dodatkowego jedzenia (chleb i coś do

smarowania). Informacja o tym, a także o godzinach wydawania poszczególnych posiłków, znajduje się na tablicach informacyjnych w domu.

Mieszkańcy, z którymi przeprowadzono rozmowy nie zgłaszali uwag w zakresie warunków bytowych. Wiedzieli oni o możliwości otrzymania dodatkowego posiłku, choć niektóre osoby twierdziły, że wydawane jest im tylko pieczywo. Poza tym mieszkańcy bardzo chwalili jedzenie podawane w placówce, twierdzili, że jest ono smaczne i urozmaicone. Jako dobrą praktykę należy wskazać stałą współpracę z firmami zewnętrznymi, które przekazują na rzecz DPS-u produkty spożywcze, które niejednokrotnie są podawane mieszkańcom w czasie między posiłkami. Dodatkowo pochwalić należy personel placówki, który jeśli to konieczne kupuje specjalistyczne nutridrinki jako wzmocnienie diety mieszkańców.

11. Dostosowanie placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Placówka jest co do zasady dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób mających trudności z poruszaniem się. Wyposażona jest w dwie windy, umożliwiające wjazd na wszystkie kondygnacje budynków, szerokie korytarze i drzwi bez progów, w sanitariatach znajdują się poręcze i uchwyty, a także natryski wyposażone w krzesła do kąpieli. Większość przycisków instalacji przyzywowej ma sznurki, umożliwiające ich użycie nie tylko przez osobę na wózku lecz także w przypadku gdy mieszkaniac np. upadnie. Teren wokół budynku ma szerokie, brukowane alejki, przed budynkiem znajduje się duży parking, a do drzwi wejściowych prowadzi pochylnia. Dom dysponuje również trzema pojazdami dostosowanymi do przewozu osób poruszających się na wózkach. Osoby mające poważne kłopoty z samodzielnym poruszaniem się oraz leżące są lokowane na parterze budynku.

W celu jeszcze lepszego dostosowania DPS do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób mających trudności z poruszaniem się, zasadne było by zwrócenie uwagi na poniższe uchybienia i podjęcie starań o ich usunięcie przy okazji kolejnych remontów i modernizacji placówki:

- zbyt wąskie drzwi wewnętrzne, których szerokość jest poniżej 90 cm. (głównie w pomieszczeniach sanitariatów, jak i z przedsionka znajdującego się w pawilonie II);
- umywalki w części toalet mają podpory uniemożliwiające osobie na wózku podjechanie do niej na tyle blisko, by móc swobodnie z nich korzystać (brak możliwości swobodnego dosięgnięcia do baterii);

- lustra w sanitariatach umieszczone są zbyt wysoko, co uniemożliwia korzystanie z nich przez osoby na wózkach i osoby niskiego wzrostu (optymalne jest stosowanie w łazienkach wysokich luster, montowanych tuż nad umywalką oraz wyposażenie ich w mechanizm umożliwiający ich pochylenie, co pozwoli na korzystanie z nich zarówno przez osoby stojące, jak i siedzące na wózkach inwalidzkich);
- zbyt wysoko umieszczone włączniki światła, dzwonek do drzwi frontowych w budynku głównym oraz przyciski sygnalizacji przyzywowej (średnio 145 cm od podłogi), pożądane byłoby umieszczanie tego typu elementów (włączniki, dzwonki, czytniki, klamki itp.) na wysokości 90 – 120 cm. od podłogi, co spowoduje, że będą one dostępne dla wszystkich korzystających;
- brak kontrastowego oznaczenia krawędzi stopni schodów na wewnętrznej klatce schodowej w pawilonie I;
- modernizacja windy w pawilonie I, która pozwoli by bez pomocy drugiej osoby mieszkańiec poruszający się na wózku mógł sam z niej skorzystać;
- modernizacja pochylni wewnętrznej prowadzącej do sali warsztatów terapii zajęciowej (8% nachylenia) lub rozważenie zmiany miejsca zajęć na takie, do których każdy mieszkańiec nie będzie miał problemów z dojściem/ dojazdem.

12. Prawo do praktyk religijnych

Mieszkańcy wyznania rzymskokatolickiego, mają możliwość uczestniczenia w mszy świętej na terenie domu raz w tygodniu. Placówka dysponuje kaplicą, a msze odprawia ksiądz, który w placówce zatrudniony jest na pół etatu.

W domu w czasie trwania wizytacji nie przebywał nikt innego wyznania. Mieszkańcy DPS w rozmowach przyznali, że kapelan jest osobą i miłą i nie narzucającą się, co świadczy o wzajemnym poszanowaniu uczuć religijnych. Wizytujący nie odebrali uwag mieszkańców we wskazanym obszarze.

13. Dobre praktyki:

1. współpraca z niemieckimi organizacjami pozarządowymi, które przekazują sprzęt specjalistyczny oraz środki higieniczne dla mieszkańców domu;
2. wykup leków nierefundowanych zleconych przez lekarza dla mieszkańców, których nie stać na taki wydatek.

14. Zalecenia

Na podstawie art. 19 OPCAT przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji zalecają:

Dyrektorowi Domu Pomocy Społecznej w Pielinie:

1. wyjaśnienie kwestii na jakiej podstawie w domu przebywało więcej mieszkańców, niż przewiduje to decyzja wojewody;
2. naprawę systemu przyzywowego;
3. wprowadzenie i stosowanie oświadczeń o wyrażeniu zgody na przechowywanie dowodu osobistego mieszkańca w depozycie oraz kontrolę akt socjalno-prawnych w celu uzupełniania akt o oświadczenia ze zgodą na przechowywanie dowodów osobistych w depozycie;
4. modernizację windy w pawilonie I, na taką która umożliwi korzystanie z niej bez pomocy drugiej osoby;
5. wyposażenie wszystkich mieszkańców w osobistą szafkę przyłóżkową,
6. doposażenie biblioteki domu o audiobooki;
7. uwzględnienie konieczności pełnego dostosowania budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz mających trudności z poruszaniem się przy planowaniu remontów i inwestycji.

Staroście Tczewskiemu:

1. przekazanie środków finansowych niezbędnych do realizacji zaleceń, których wykonanie jest od nich zależne.

Opracowała: Zenobia Glac-Ściebura

Za zespół podpisuje:

Zenobia Glac-Ściebura
Zenobia Glac-Ściebura
Specialista